www.kurdistannet.org
30-10-2006 6:49بەکاتی ناوەندی ئەوروپا

گرفتەکانی پەنابەری کورد ... (بەشی یەکەم) ... هەورامان علی تۆفیق

berzi-san@web. de

هێندەبە ئاستەنگ ئێمەی کورد بەتەنگ کێشەو گرفتەکانی خۆمانەوە دەچین، ڕەنگە جاروبار ئاڵەدو ولای زۆربابەتی لاوەکی دا کاتی خۆمان بەفیڕۆدەدەین و دەرئەنجام سەرجەمی مەبەستەکانمان و ئەوکارانەی بەهیوایانەوە بوون لەدەستمان دەچن ئەوەش دەبێتە مایەی داخ هەڵکێشان و پەشیمان بوونەوە... ئەمەو لەلایەکی دی دووبارە بەرژەوەندی یە تایبەتی و کەسایەتی یەکانی خۆمان هەمووکات لە پێشەوەن و هیچ و هیچ کات گوێ بەوەنادەین گە دوای ئێمە کەسانێکی دی هەن و ئەوانیش هەمان هیواو ئاواتی ئێمەیان هەیە و ئەوانیش ماندووبوون و دەیانەوە وەك ئێمەبەخۆشی بگەن و بحەوێنەوە و دەرەنجامێکیان لە ژیان هەبێت... هەمیشە ئەم خاڵە سەرەکیە پشت گوێخراوە بەتایبەت ئەم دیاردەیە لەو کوردانە بەدی دەکرێ کە ئەمڕۆ لەهەندەران و بەچاوی ڕۆشنبیرو پێشکەوتوو خاوەن ئەزمون کە لەدونیای شارستانی ئەمڕۆدا دەژین... بەڵام ئەم چینەی کە لەم دەنیایەدا دەژین دەتوانین بەپێشڕەویی ئەو خۆپەرستی یەی دابنێین لەوانەش نمونەی زۆربەرچاو و بابەتی و زانستی بۆ ئەم کارەهەن، بەڵام ئەوەش لەیادی خۆمان نەبەین کە ئەم جۆرە مرۆڤانەش ڕێژەیان هەیە واتە ناتوانین هەموو ئەوانەی ڕویان اەهەندەران کردووە بەم جۆرەن و بەم شێوەیە بیردەکەنەوە.. کەواتە دەتوانین ڕێژەیەکی نسبی دیاری بکەین و بڵێین لە سەدا پەنجا و لەوانەشە کەمێك زیاتر ئەو جۆرە مرۆڤانە هەن و لەووڵاتی خۆشماندا هەمان دیاردە دەتوانین دیاری بکەین.. بەڵام ئەو جۆرە دیاردانە لەووڵاتی خۆت داو لەووڵاتێکی بێگانەدا کە تۆ دەبێتە ئاوارە یان پەنابەر و کەسێکی دوور لەووڵات و خێزان و کەس و کارو هاووڵاتیانی خۆت.. کەواتە دەبێ ئەو دیاردەیە وەدەر نرێ نەك تەشەنەی پێ بدرێت... دەتوانم زۆر لەو دیاردانە دیاری بکەم و ئەوانەی کە ئەم بابەتە دەخوێننەوە و بێ ئاگان لەم ڕەفتارانەو ئەو کەسانەی بەتەنها لەناوەو بوون یان لەدەرەوە یان خاوەن پاسپۆرتێکی بیانی ئەوە هەموو شتێکە.. ئەم بیروڕایە هەڵەیە چوونکە ئەوەی لەدەرەوە دەژی مەرج نیە کەسایەتێکی نمونەیی بێت کە چاوەڕوان دەکرێت.. بەبڕوای من ئەمەش تەنها لەلایەن ئەوانەوانەوە سەیر دەکرێ کە لەکوردستان دەژین، گەنجێکی کورد یان کەسایەتی یەکی دی کوردی لە تەمەنێکی دیاریکراودا دەگەڕایەوە کوردستان بەپارەیەکی زۆرەوە و جل و بەرگێکی سەیرو پاکەوە بەجۆرەها ڕەفتارو قسەکردنێکی دی یەوە وایی لەو دەروبەرەی خۆیی دەکرد کە ڕێزیان لێ دەگرت وایان دەزانی ئەو مرۆڤە دڵسۆزی کوردەو زۆرکاری گەورەو پیرۆزی بۆ کورد ئەنجام داوە، ، ڕەنگە لەلایەن زۆر خێزانەوە لەو ڕوانگەیەوە تەماشا کرابێت کە گیرفانی گەرم و پڕبووە و ئەو خێزانە لەکەم دەرامەتی و بێ دەسەڵاتی خۆیانەوە بە شێوەیەکی تر سەیری ئەو دەکرا.. بەڵام کەسێکی دی نەیدەپرسی ئەرێ کاکی برا ئەوە چەند ساڵە لەدەرەوەی ووڵاتی.. ؟ چیت بۆ کورد کردووە یان خۆت چی ئەکەیت.. ؟ ئەگەر دەرگایی پرسیار والاکەین ئەبێ پرسیاری زۆر خۆیان ڕاست دەکەنەوە.

یان ئەرێ کاکی برا ئەوە ساڵێکە لە دەرەوەی وڵاتی ئەم هەمووەت لەچی.. ؟ کەسانی تریش بەساڵ و دووساڵ ناگەنە جێ.. ئەم دیاردەیە سەردەمانێك باس لەسەر ئەوە دەکرا ئەوانەی ئەوروپا یان وڵاتانی تر وەك ئەمریکا و ئوستراليا لەسەر شۆستەکان یان لەکونی دیوار پارەدەردەکەن... ڕەنگە ئەو نەپرسینەوانە زیاتر هاندەربوون بۆ بە هەڵەداچوون و چەواشەبوونب ئەو گەنجانە و ڕۆژ لە دوای ڕۆژ گوێمان لە بابەت و باسی سەیرو سەمەرە دەبێ، ، لێرە دا دەمەوێ هەندێ لەو بابەتانە بخەمە پێش چاوو تالای خوێنەری خۆشەویست ئاشکرا بێت و ئەو ڕاستیانە بکەونە پێش چاوو... بێ گومان مەبەستم ئەوەنیە هەموولایەك بتوانین ئەو دیاردە ناشیرین و دژبە مرۆڤایەتی یەی کە کورد تووشی دەبێ وەلای

بنێین و بتوانین کۆمەڵگایەکی شارستانی پێشکەوتووی ڕۆشنبیر دروست بکەین کە لە ئایندەدا بە ئاواتەکانی خۆمان بگەین و هەبێ ڕۆژێك لە ڕۆژان لەم وولاتانەدا دەنگێکی پێشکەوتوو و ڕۆژشبیرو و سیاسی و زانستی و هونەری گەورە بەناوی کوردەوە بەرزبێتەوە و بەتەنگ داواو مافەڕەواکانی ئەم میللەتەوە بێت و بتوانێ هەنگاوێك لەو هەنگانە بەرەوپێشەوە بەرێت.. ڕەنگە بارودۆخی کورد و جۆری ژیانیان لە شارێکەوە بۆ شارێکی دی لەم وولاتانە جیاوازی هەبێت ئەوەش دەکەوێتە سەر ئەو کەسایەتی و خێزانانەی کە تێیدادەژین...

باری سیاسی و ئەو دۆخە نائاساییەیی گو کورد تێیدا دەژی واتە ئەو دووبەرەکی یەی کوردستان بەشێوەیەکی سلبی و زۆر ئاشکرا کاردانەوەی گەورەی هەبوو لە سەر کوردەکانی دەرەوە و لەزۆر لەو ولاتانەی کە کورد تێیدا دەژیان بەڕێژەیەکی زۆر و لەهەندێك لەو شارانەدا کارو لە ڕقەبەرایەتی و جنێودان و دژایەتی و قسەی ناشیرین و قسەی پاشەملێ کە لەشێوەی شەڕی ساردا خۆیی دەدیەوە.. تاگەیشتە ئەوەی شەڕی گەورە دروست ببێ وەك لە یۆنان و لەشاری نۆرنبێرگ لە ئەڵمانیا و لە سویسرا، کارگەیشتە شەڕە چەقۆ چەند کەسێك گیران و چەندیش برینداربوون و کێشەش بۆ زۆر لەوپەنابەرانە دروست بوو کەهەندێکیان ئەوە چەند ساڵە تائێستاش پێوەی دەگلێنەوە. لێرەدا دەتوانم ئەوە بڵێم کە زۆر جار ئەوانەی پێوەدەبوون و تووشی ئەو جۆرە کارەساتانە دەبوون و دەکەوتنە ئەو گێژاوانەوە بەشێوەیەکی ڕاستەوخۆ تاوانبارنەبن بە واتایەك کە کەسانێکی دی هەبوون لەپشتی ئەوانەوە ڕەوتی کارەکانیان لەدەست دابوو و بۆخۆشیان لەپشتی پەردەوە بوون بەبێ ئەوەی کەس بیان ناسێ... ئەمەش مەبەست لەوانەیە کە خۆیان بەبەرپرس دەزانن لە ڕێکخراو و لایەنە سیاسیانەدا.. کەواتە هەریەك لە کێشانە پێش هات و هۆکاری تایبەتی خۆیی هەبوو و ئەگەر لە ناوەڕۆکیان ووردببینەوە ئەوانەمان بۆ دیاری دەبێت کەباسمان کردن.. کەواتە شەڕکردن و دژایەتی کردن و گواستنەوەی میدانی شەڕی دووبەرەکی لە کوردستانەوە بۆ ئەو ولاتانەی کە پەنابەرین تیاتاندا دەبێ چ ناوێك لەم کارەبنێین.. ؟؟

گرفتی سیاسی و دژایەتی کردن کارێکی وای کردوە ئەو جەماوەرە بووەتە دوو بەرەی سەرەکی و دواتر بەرەکانی تری ئیسلامی و لایەنە جیاجیاکانی دی بابوەستن، ڕەنگە ئەم جۆرە هەڵوێستانە لەزۆربەی ئەوانە دەردەچن کە بۆ بەرژەوەندی خۆیان پاڵیان بەلایەکەوە داوە کە بەمەبەستی گەڕانەوە و سەردان بێت یان بردنەوەی سەیارە و کاسپی یەوە بێت یان بەهەربیانویەکی دی بۆ ئەوەی خۆیان بەخۆشەویست و دڵسۆزی لایەنەکانیان نیشان بدەن ئەو جۆرە قسەو باس و کێشە و گرفتانە دێنەئاراوە و کاتێکیش کاردەگاتە لایەنی جدی ئەو وەك بەرزەکی بانان بۆ هەڵدێ و وەك نەبایی دیبێ نەبۆران... نموونەی زۆر هەن کە لایەنگرو ئەندام و دۆستانی لایەنەکان شاهدن..

ئەم هەڵوێستە هەمیشە دژی بەرژەوەندیی یە گشتیەکانی گەلی کورد و ژیانی ئاوارەیی و دەربەدەری پێ قبوڵ کراوەو دەیەوێ پارونانێك بۆ پاشە ڕۆژی خۆیی مندالانی دابین بکات، بەلام هەلپەرستی و بەرژەوەندی تایبەتی ڕێگانادەن. ئەو کارو چالاکی و جموجولانەی ئەمڕۆ تەواوی کورد پێکەوە دەبەستێتەوە و دەتوانرێ لە رشێگایانەوە ئەو جەماوەرە کۆبکرێتەوە و یەك دەنگی یەگکرتوو، یەك هەڵوێست کۆبکرێنەوە، ئەویش بەهۆی دروست بوونی کۆمەڵەو ڕێکخراو مەڵبەندی کلتوری و ڕۆشنبیری و هونەری و مێژوویی تا لەوڕێگایەوە دەنگی کورد بە دوونیا بگەیەنرێ ئەم کۆمەڵانە لە نواندنی چالاکی جیاوازو جۆراو جۆر دەوری خۆیان دەبینن ئەم خاڵەش بەشێوەیەکی تێرو تەسەل لەبڕگەکانی داهاتوو باسیان لەسەردەکەین...

ڕەنگە لەساڵێك دا چەند ئاهەنگ و چالاکی هونەری و ڕۆشنبیری و ڕۆژنامەوانی هەبن کاریگەری گەورەیی هەبێ بۆ گەلی کورد بەشێوەیەکی شارستانی و پێشکەوتن نیشان دەدرێت خۆئەگەر

یادکردنەوەی کارەسات و نەهامەتیەکانی کورد پێش چاووبخرێن یان لەڕێگای نووسین و پەرتووکەوە یان بە ڕێگای کاری هونەری و سینەماو شانۆوشێوەکاریەوە بەڵام بەداخەوە دیسان ڕەوتی سیاسەت و کاری حزبی دەستی والآو درێژە و هەموو لایەنەکانی دەگرێتەوە خۆ چونکە ئەمڕۆ لە ژیانی ئێمەی کورد دا سیاسەت و لایەنە سیاسیەکان هەموو بارەکانی ژیانیان لە ئەستۆیی خۆگرتووە و هەموو لەژێر ڕکێفی ئەواندایە، ، زۆر نمونەی بەچاو دیار هەیە کە زۆر لەوشارانەدا هەوڵی ئەوەدراوە کە کاری لەو جۆرە بەئەنجام بدرێت بە ئەوانەی کە بەناو سیاسی یان بەرپرسانی سیاسین لەو لایەن و ئەو لایەن هەمیشە رشێگە گربوون و ئەو هەوڵانەیان پووچەڵ کردووەتەوە.. نمونەیەکیش کە خۆم تێدابووم شاری (ڕۆیتلینگین) لە ئەڵمانیا کە یەکێکە لەو سەدان شارانەی لە گێژاوی ئەم جۆرە گرفتانەدا دەتلێنەوە، ، کە چەندین هەوڵ درا کە کۆمەڵەیەکی کەلتوری بۆ پەنابەران دروست بکرێت دوور لەکاری سیاسی بەڵام سیاسیەکان و ئەوانەی لە ژێر پەردەی ئەم سیاسەت و ئەو سیاسەت هەڵەکانیان پوچەڵ دەکردنەوە، ، ،
ڕەنگە بارە سیاسیەکە و ئەم ڕوانگەیە گەلێك گرنگ ترەو جڵەوی هەموو لایەنەکانی دی بەدەستەوەیە.. ئەم دوو بەرەکی و دابڕانە بەشێوەیەکی کاریگەری هەبوو تاگەیشتەوە ئەو ڕادەیەی پێك هاتنەوەی پارتی و یەکێتی.. ئەم خێزان و کەسانەی پێکەوە نەدەژیان و کێشەیان هەبوو بەهەمان شێوە کێشەو دووبەرەکی و دژایەتی کردنیان هەر بەردەوامە... تابەشی دووەم